grąžtelių, smaigų, kaltelių, retušavimo įnagių, skobtelių, kirvių ašmenų nuoskalų, neaiškios paskirties dirbinių.

Trasologiškai ištyrus dalį kultūriniame sluoksnyje aptiktų akmenų, išaiškinti 3 dirbiniai, naudoti retušavimui ir gludinimui. Be to, rasta akmeninė išgrąža bei pradėtas gludinti akmeninio kirvio ruošinys.

Surinkta 3400 keramikos fragmentų. Daugiausia aptikta neornamentuotų šukių, retkarčiais nežymiai brūkšniuotu ar angobuotu paviršiumi. Pakraštėliai kiek atlenkti į išorę, jų briaunos puoštos įspaudais arba įkartėlėmis. Keletas šukių puoštos horizontalios virtuvės įspaudais, duobučių eilute, įkartėlėmis petelių srityje. Puodų dugneliai plokšti, molio masėje stambios grūsto granito priemaišos. Kiek mažiau aptikta keramikos su smėlio priemaiša molyje. Šios šukės tvirtos, jų paviršius lygus arba ryškiai vertikaliai brūkšniuotas, dugneliai plokšti, kakleliai S formos.

Keramika yra būdinga virvelinės keramikos kultūros paminklams, tuo tarpu titnaginis inventorius artimesnis neolitinei Nemuno kultūrai. Gyvenvietė skirtina vėlyvojo neolito laikotarpiui.

Vygandas Juodagalvis

AKMENS AMŽIAUS PAMINKLŲ TYRINĖJIMAI ŠEŠUPĖS BASEINE

1987 m. MA II žvalgė PV respublikos rajonus ir Šešupės baseine surado keletą akmens amžiaus gyvenviečių ir stovyklaviečių.

Gedupio gyvenvietė (Šakių raj., Šakių apyl.) yra Šešupės dešiniajame krante, antrosios terasos šlaite, 150 m į ŠR nuo Gedupio žiočių. Iškasus 20 m^2 perkasą ir 2 šurfus (po 4 m^2), aptiktas gyvenvietės P pakraštys. Kultūrinis sluoksnis - rusvai geltonas smulkiagrūdis smėlis su angliukais ir suodžiais slūg-

sojo po 40 cm storio ariamos žemės ir 4-10 cm storio pilko anglingo miškožemio sluoksniais. Kultūrinio sluoksnio storis perkasos Š dalyje 40 cm, toliau į P pamažėl plonėjo ir perkasos P dalyje visai pranyko. Atkastas 100x70 cm dydžio ir 30 cm gylio skaldytais akmenimis apdėtas židinys, priklausęs, matyt, kitam laikotarpiui, nes nei radinių, nei kultūrinio sluoksnio šalia jo nerasta.

Surinkta 50 titnaginių radinių, tarp jų: galinių pailgųjų gremžtukų, pagamintų iš skelčių ir nuoskalų, gremžtukas-rėžtukas, šoninis rėžtukas išskeltu ašmenėliu, retušuotų skelčių, skelčių, nuoskalų. Keramikos šukelės (120 vnt.) smulkios, lygiu, kartais nežymiai brūkšniuotu paviršiumi. Kakleliai S formos, jų briaunos lygios. Molio masėje yra smulkių mineralinių priemaišų. Rastos 2 kiaurai badytos šukelės. Titnaginių radinių datavimui nepakanka, o keramiką rodytų, kad paminklas greičiausiai skirtinas vėlyvajam neolitui.

Kirkilų stovyklavietė (Šakių raj., Šakių apyl.) yra dešiniajame Šešupės krante, antrojoje terasoje, 180 m į P-PR nuo Jotijos žiočių. Smėlingoje ariamoje dirvoje, gilesnėse vagose, pastebėtas 10-15 cm storio tamsesnio smėlio kultūrinis sluoksnis. Surinkta 90 titnaginių radinių: pailgųjų ir trumpųjų gremžtukų, pagamintų iš skelčių ir nuoskalų, stambių šoninių ir vidurinių rėžtukų, grandukų, retušuotų skelčių ir nuoskalų, kūginių vienagalių ir netaisyklingų dvigalių skaldytinių. Radiniai pasidengę šviesiai melsva platina. Stovyklavietės inventorius būdingas mezolito laikotarpiui.

Dusios ežero pakrančių gyvenvietės. Ežero ŠV pakrantėje, pelkėtoje lygumoje tarp Prygos upelio žiočių ir Dovinės upės ištakų (Metelių, Lazdijų raj., landšaftinis draustinis), aptikti kelių akmens amžiaus stovyklaviečių ir gyvenviečių pėdsakai. Pirmoji gyvenvietė yra 1 km į ŠR nuo Prygos žiočių, ariamoje dirvoje. Surinkta 140 titnaginių radinių: pailgųjų ir ilgųjų galinių gremžtukų, grandukų, stambių grandiklių, peilių, kaltelių, skelčių, nuoskalų. Aptikta keletas lip-

dytos keramikos šukių lygiu ir nežymiai brūkšniuotu paviršiumi. Kakleliai S formos, vieno iš jų briauna puošta įspaudais. Molyje - grūsto granito priemaišos. Šurfuojant aptiktas 10-15 cm storio juodos durpingos žemės kultūrinis sluoksnis su angliukais, smulkiomis keramikos šukelėmis, titnaginiais radiniais.

Antroji gyvenvietė yra 250 m į PV nuo Dovinės ištakų, 150 m į V nuo Kojos įlankos V kranto. Ariamame lauke surinkta keletas lipdytos keramikos šukių lygiu paviršiumi, su smulkiomis mineralinėmis priemaišomis molyje bei 65 titnaginiai radiniai: episvidrinis strėlės antgalis, peiliai, grandukai, kampinis rėžtukas, retušuotos skeltės, nuoskalos.

Abi gyvenvietės greičiausiai skirtinos vėlyvajam neolitui.

Tarp aprašytų gyvenviečių 1,8x0,9 km plote aptikti dar 5 atskiri titnaginių radinių lizdai, kuriuose surinkta gremžtukų, grandukų, kaltelių, peilių, skaldytinių.

Rimutė Rimantienė

ŠVENTOSIOS GYVENVIEČIŲ TYRINĖJIMAI

Šventosios 4-oji gyvenvietė yra tarp 2-os ir 5-os gyvenvietės, buvusios pajūrio lagūnos V krante, dabartiniu metu į R nuo lauko kelio, tarp aukštos įtampos elektros stulpų. Gyvenvietė sunaikinta jūros transgresijos. Išliko jos liekanos, suplautos į lagūną, kurios pakrantės ruožas ir buvo tyrinėjamas. Per du sezonus ištirtas 144 m^2 plotas. Paviršių dengė 25-40 cm storio durpių sluoksnis, po juo 20-40 cm storio rudo molio sluoksnis, žemiau sapropelis, kurio sluoksnis V tyrinėtojo ploto pakraštyje tik prasidėjo, o R, staigiai gilėdamas, siekė 230 cm nuo žemės paviršiaus. Po juo visur slūgsojo juostuotas smėlis su aleuritais.